

NIEUWS

Wetenschappers vinden nieuwe subsoort ijsbeer in de Oost-Groenlandse fjorden

Ijsberen op Zuidoost Groenland leven zó geïsoleerd dat ze een aparte genetische subgroep vormen. De dieren hebben bovendien een afwijkend jacht- en leefpatroon. Dat schrijft een internationaal team van onderzoekers vandaag in wetenschappelijk tijdschrift [Science](#).

Ernst Arbouw 16 juni 2022, 20:00

Ijsbeer op ijsberg bij de kust van Zuidoost-Groenland. Beeld Kristin Laidre/University of Washington

Verspreid over het Noordpoolgebied waren tot nu toe negentien genetisch verschillende subgroepen ijsberen in kaart gebracht, elke groep met een eigen, min of meer afgebakend leefgebied: van Svalbard en Franz Josef Land, via de Siberische kust het poolgebied rond, tot aan Canada en westelijk Groenland. Ijsberen aan de (zelfs

genoomonderzoek, rna-monsters en veldwaarnemingen concluderen de onderzoekers nu dat de Oost-Groenlandse beren twee afzonderlijke groepen vormen. De dieren aan de Zuidoostkust leven zeer geïsoleerd en hebben nauwelijks contact met hun buurberen boven de 64-ste breedtegraad.

De onderzoekers geven twee verklaringen voor het isolement van de nieuwe subgroep: jacht en geografie. Aan beide zijden van het leefgebied, dat zich uitstrekt over ongeveer 600 kilometer fjordenkust, liggen Inuit-nederzettingen waar op ijsberen gejaagd mag worden. Oorspronkelijke bewoners mogen op Groenland jaarlijks een beperkt aantal ijsberen schieten voor eigen gebruik.

Katabatische winden

Door de karakteristieken van het landschap blijven de beren op hun plek. Ten noorden en zuiden van het leefgebied liggen bergen van meer dan 2.000 meter hoog; aan de noordkant komen bovendien zogenoemde katabatische winden voor, valwinden vanaf de ijsskap die door temperatuurverschil en zwaartekracht kunnen aanwakkeren tot snelheden van 300 kilometer per uur.

De sterke noord-zuidelijke zeestroom voor de kust vormt ook een geografische beperking. Vanwege die stroming wagen de ijsberen zich nauwelijks buiten de fjorden. Dieren die onverhoopt toch op zee terechtkomen, drijven zuidwaarts op de stroom. Na gemiddeld 200 kilometer klauteren ze weer aan land, waarna ze terugwandelen naar hun territorium.

Het leefgebied in Zuidoost-Groenland lijkt volgens de onderzoekers op voorspellingen voor het hele Noordpoolgebied in het jaar 2100. In de fjorden vormt zich in de loop van de winter maar weinig zee-ijs en het ijs dat zich vormt, smelt eerder weg. Ijsberen jagen juist vanaf zee-ijs, maar hier passen ze hun gedrag aan en jagen ze vanaf gletsjers die uitkomen in het zeewater.

Bioloog en poolonderzoeker Maarten Loonen noemt het verband met klimaatverandering 'een beetje gezocht'. 'Maar het is fantastisch hoe ze hebben aangetoond dat deze ijsberen een eigen twintigste

Opportunistische jagers

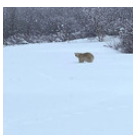
Loonen, verbonden aan het Arctisch Centrum van de Rijksuniversiteit Groningen en zelf niet betrokken bij de ijsberenstudie, reageert telefonisch vanuit Ny-Ålesund op Spitsbergen, waar hij al 33 jaar onderzoek doet. Dat de beren zich staande houden in een gebied met weinig zee-ijs, verbaast hem niet. 'Ijsberen zijn opportunistische jagers. We hebben hier een ijsbeer rondlopen die zich net tegoed heeft gedaan aan de eieren van de ganzen die we onderzoeken.'

Loonen wijst op nog een belangrijk punt bij gedragsonderzoek bij ijsberen, niet alleen hier, maar in alle studies: door de vorm van hun kop en hun nek kunnen mannetjesberen geen halsband dragen. Dat betekent dat onderzoek met gps-zender uitsluitend bij vrouwtjes gedaan wordt. 'Een mannetjesijsbeer heeft een soort torpedovorm, zonder zichtbare nek, waardoor een halsband met een gps-tracker over zijn kop eraf zou schuiven. Wat we weten van ijsberen, weten we doorgaans van vrouwtjes.'

Lees ook

Hoe een ijsbeer de Nederlandse Job doodde, en ook zelf sneuvelde

Ijsbeer gespot op zeer ongebruikelijke plek in zuidelijk Canada

MEER OVER DIEREN HUMAN INTEREST MILIEU WETENSCHAP EN TECHNOLOGIE GROENLAND
NOORDPOOLGEBIED OOST-GROENLANDSE ARCTISCH CENTRUM ERNST ARBOUW

Wetenschap